

Studenten met een missie

Ze zijn jong en ze hebben een droom: dat ze met hun beweging Compassion4Care de menselijke maat weer kunnen terugbrengen in de zorg. Co-assistenten Susanne Laumer en Anne Spanjaart zijn ervan overtuigd dat niet alleen de patiënt, maar ook de zorgprofessional zélf hier beter van wordt. “We willen niet toekijken hoe getalenteerde jonge mensen gedesillusioneerd afhaken.”

Het is een typische herfstavond. Maar het gure weer heeft Susanne Laumer (22, links op de foto) en Anne Spanjaart (26) er niet van weerhouden om aan het eind van hun werkdag naar Utrecht te reizen om te vertellen over het hoe en waarom van hun betrokkenheid bij de stichting Compassion4Care.

De (bijna) vijfdejaars studenten geneeskunde, die momenteel co-schappen lopen in respectievelijk het Bernhoven ziekenhuis in Oss en het Kennemer Gasthuis in Haarlem, steken veel vrije uurtjes in de studentenbeweging, die ze bijna twee jaar geleden samen met geneeskundestudent Salmaan Sana oprichtten uit bezorgdheid over bepaalde tendensen in de gezondheidszorg. Want hoe verder ze in hun studie kwamen – Anne aan de Amsterdamse VU, Susanne aan de Radboud in Nijmegen –, des te meer ze merkten dat de menselijke factor in de gezondheidszorg ondergesneeuwd raakt door heel veel protocollen en regels, een groot gebrek aan tijd en de voortdurende roep om kostenbeheersing.

Ze hoorden ook veel verhalen, zoals over medici die inmiddels meer tijd besteden aan het invoeren van dbc's dan dat ze zich met patiënten bezighouden. Of over een arts die had gezegd dat hij een goede dag achter de rug had als er gelegenheid was geweest om even vijf minuten aan iemands bed te zitten.

De artsen in spe werden ook geconfronteerd met sombere statistieken: 10 procent van de studenten haakt aan

elkaar in contact gekomen door activiteiten voor de International Federation of Medical Students' Associations en TEDx Maastricht – samen een stichting te starten met een ambitieuze missie: binnen tien jaar de menselijke maat en compassie weer terugbrengen in de kern van de gezondheidszorg.

“We zijn allesbehalve zweverig”, benadrukt Susanne. Anne voegt daaraan toe

‘Iedereen kan compassie leren, óók mannen’

de poort alsnog gedesillusioneerd af; 40 procent van de medici worstelt met chronische vermoeidheidsklachten en 20 procent voldoet aan de criteria voor een burn-out. Het bleef helaas niet bij die abstracte statistische realiteit. “We zagen het in onze eigen omgeving ook gebeuren.” Allemaal redenen die ze uiteindelijk in 2010 doen besluiten – met

dat er inmiddels steeds meer onderzoeksresultaten zijn – vooral vanuit Amerika – die laten zien dat meer tijd en aandacht voor patiënten, hun familie én collega's een positieve uitwerking heeft op patiëntveiligheid en cliënt- en medewerkertevredenheid, en zelfs tot kostenbesparingen kan leiden. “Er is bijvoorbeeld aangetoond dat de therapietrouw veel

hoger is bij patiënten van artsen die de tijd nemen voor een goede uitleg en onderbouwing.”

Susanne zegt dat ze niet kan geloven hoe snel hun beweging groeit. “Dan zie ik onze folder met namen van grote partners die meedoen en denk ik: wow, wat hebben we al veel bereikt in die twee jaar.” Maar allebei realiseren ze zich dat er nog een lange weg te gaan is. De suggestie dat feminisering van de gezondheidszorg misschien automatisch al leidt tot meer compassie op de werkvloer, wijzen ze af. “Iedereen kan compassie leren, óók mannen. En ook onder vrouwelijke medici heb je horken.”

Ze kijken soms met afgunst naar het bedrijfsleven, waar Human Resources-afdelingen veel tijd steken in het begeleiden van jong professionals. “De HR-afdelingen van ziekenhuizen schieten daarin ernstig tekort; wij krijgen tijdens zes jaar studie één uurtje voorlichting over beroepskeuzen. Verder moeten we het zelf maar uitzoeken.”

Anne benadrukt hoe belangrijk een faire houding is: naar studenten, naar verpleegkundigen en naar collega's. “Als

een arts fair is, betekent dat voor studenten en medewerkers automatisch een veilig, sociaal en toegankelijk klimaat op de werkvloer. Nu heerst er vaak een angstcultuur, men durft meerderen niet aan te spreken op zaken zoals hygiëne. Met alle gevolgen van dien.”

De studenten hopen met de trainingen en workshops van Compassion4Care mensen vooral aan het denken te zetten. “Zorgprofessionals zijn onderdeel van het systeem, het veranderen begint bij henzelf, bij de persoonlijke keuzes die ze maken”, aldus Anne.

De contouren van het type arts dat ze straks zélf willen zijn, beginnen zich inmiddels steeds duidelijker af te tekenen. Als het belang van rolmodellen ter sprake komt, vertelt Susanne dat ze wordt geïnspireerd door mensen als Luciën Engelen, initiatiefnemer van onder meer het Radboud RShape & Innovation Center en pleitbezorger van meer participatie van patiënten. En ze noemt ‘patiëntluisteraar’ Corine Jansen van het St Radboud, die heeft bewezen dat écht luisteren waardevolle patiëntinformatie kan opleveren.

Anne vertelt over een geriater die zó vol vuur vertelt over zijn vak, dat studenten aan zijn lippen hangen. “Heel knap hoe iemand een specialisme dat bij de meeste studenten nou niet echt hoog scoort, zó sexy kan maken.” En ze roemt professor Bob Pinedo, de oncoloog bij wie ze stage liep toen ze nog biomedische wetenschappen studeerde. Hij inspireerde Anne om net zo'n goede arts als hij te willen worden, die kennis combineert met een compassievolle attitude naar patiënten toe. ‘Iedere patiënt is een parel’, zei hij. Dat vond ik zó mooi, dat zal me altijd bijblijven.”

Compassion4Care is een onafhankelijke stichting, geïnitieerd door de in dit verhaal genoemde geneeskundestudenten. De stichting zet zich niet alleen in voor artsen (in opleiding), maar voor iedereen die werkt in de zorg en van mening is dat terugkeer naar de menselijke maat een betere oplossing biedt voor veel knelpunten dan de nadruk op efficiency en controle, www.compassionforcare.com.

